



Heemstede

Heemstede

11 oktober 2022

Plan van aanpak energiearmoede





Inleiding

Afgelopen maanden zijn de energielasten enorm gestegen. Dit vergroot de kans dat veel huishoudens in de financiële problemen komen. TNO berekende vorig najaar dat ongeveer 550 duizend huishoudens te maken hebben met energiearmoede: ze hebben hoge energiekosten, wonen vaak in een huis dat niet goed is geïsoleerd en hebben een laag inkomen. Om betalingsproblemen te voorkomen en deze huishoudens te ondersteunen heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) verschillende regelingen opgezet. De specifieke uitkering energiearmoede is één van deze regelingen waarmee kwetsbare huishoudens in huur- en koopwoningen ondersteund worden bij het nemen van maatregelen om zo snel mogelijk de energierekening te verlagen. In eerste instantie is 150 miljoen euro gereserveerd voor gemeenten. Op 11 maart 2022 heeft het kabinet besloten nog 150 miljoen euro additionele middelen aan gemeenten beschikbaar te stellen. Deze aanvullende middelen moeten gemeenten de mogelijkheid geven de bestaande aanpak te intensiveren en uit te breiden en huishoudens verder te ondersteunen om op korte termijn energiebesparende maatregelen te nemen. Deze additionele middelen komen samen met de middelen van het Nationaal Isolatieprogramma naar de gemeenten.

In dit plan van aanpak energiearmoede wordt een voorstel gedaan hoe de gemeente Heemstede deze middelen zo snel en effectief mogelijk kan besteden om kwetsbare huishoudens te ondersteunen. Waarbij het gaat om het eerste deel van de ter beschikking gestelde middelen via de specifieke uitkering energiearmoede.

De financiën

De beschikbare middelen zijn op basis van data van TNO naar rato van het aantal huishoudens die te maken hebben met energiearmoede per gemeente over alle gemeenten in Nederland verdeeld. Dit komt neer op een bedrag van € 185.552 voor de gemeente Heemstede.

Verantwoording van het uitgegeven bedrag vindt plaats via single information, single audit (SiSa). Het ministerie van BZK wil onder andere weten hoeveel huishoudens wij bereikt hebben en welke maatregelen zijn toegepast om de energierekening te verlagen. De bestedingstermijn loopt tot 31 december 2024.

De doelgroep

- In Heemstede heeft 2,41% van de huishoudens een laag inkomen en hoge energiekosten óf een laag inkomen en een huis met relatief lage energie kwaliteit (LILEK).

TNO onderscheid drie wijken in Heemstede: Heemstede-Centrum, Heemstede-Zuid en Heemstede west van de spoorbaan. Het percentage huishoudens in de doelgroep is 2,08% in Heemstede-Centrum, 6,02% in Heemstede-Zuid en 0,53% in Heemstede west van de spoorbaan.

- Deze groep bestaat voor meer dan de helft uit pensioengerechtigden:

Inkomen uit:	Werk of onderneming	Bijstand of overige sociale voorzieningen	Uit pensioen	Inkomen overig
Percentage	22%	25%	53%	0%

- Is een groot deel een eenpersoonshuishouden:

Huishouden	Eenpersoons	Paar zonder kinderen	Paar met kinderen	Eenoudergezinnen	overig
Percentage	54%	18%	16%	12%	1%

- Het type woning waarin men woont is:

Woning	Corporatiewoning	Koopwoning	Particuliere huurwoning
Percentage landelijk	75%	12.5%	12.5%
Percentage in de gemeente Heemstede	74%	13%	13%

- Het soort woning:

Soort woning	Appartement	Tussenwoning	Hoek- of 2-onder-1-kapwoning	Vrijstaande woning
Percentage	13%	43%	37%	2%

- Het bouwjaar van de woning:

Bouwjaar	Tot 1950	1950-1975	1975-1990	1990-2000	2000-2010	2010-nu
Percentage	33%	44%	20%	1%	0%	2%

Kaart voorlopig energielabel (Heemstede)



Voorwaarden aanpak

De gemeente mag grotendeels zelf bepalen hoe ze de middelen besteedt. Belangrijk is dat de middelen niet uitgekeerd mogen worden als financiële compensatie. Daar is al een aparte regeling voor (de energietoeslag). Daarnaast moeten maatregelen voldoen aan de wet Markt en Overheid. Dit betekent concreet dat het niet mogelijk is om waarde verhogende maatregelen te financieren ten behoeve van huurwoningen.

Afgelopen maanden is in de voorbereiding van deze aanpak nauw contact geweest met Haarlem en Zandvoort. De gemeenten Bloemendaal en Heemstede sluiten enigszins aan bij de aanpak van Haarlem en Zandvoort, aangepast voor de eigen twee gemeenten. Afgelopen jaren is een goede samenwerkingsbasis opgezet voor Zuid-Kennemerland voor de uitvoer van de RRE- en RREW-regelingen. Om goed op elkaar te blijven aansluiten en te leren van elkaar is het logisch om gezamenlijk op te blijven trekken. Binnen Bloemendaal en Heemstede zijn duurzaamheid, wonen en Sociale Zaken betrokken. Als laatst zijn de woningcorporaties uit beide gemeenten betrokken en geïnformeerd, waarbij de samenwerking heel nauw is bij de verwarmingssysteemaanpak.



De aanpak

De aanpak bestaat in dit plan van aanpak uit twee sporen: een witgoedwissel en de verwarmingssysteemaanpak.

De duurzame witgoedwissel

Bij de witgoedwissel wordt oud en energie slurpend witgoed vervangen door witgoed met een aantrekkelijk energielabel en zuinig energieverbruik. De focus ligt hier op wasmachines, drogers, koelkasten en vriezers. Inwoners die gebruik mogen maken van deze regeling kunnen zelf kiezen welk apparaat het best aansluit op de persoonlijke wensen en gezinssamenstelling

Voor de witgoedwissel werken we samen met Consumind. In het plan van aanpak dat zij hebben opgesteld zijn er een tweetal uitgangspunten gedefinieerd:

1. Het witgoed apparaat dat vervangen wordt, moet oud (minimaal 6 jaar) en/of versleten zijn waardoor het energieverbruik te hoog is. Energie besparen door witgoed minder te gebruiken is lastig, waardoor een oud apparaat vervangen elk gezin helpt besparen op de lange termijn.
2. Het online formulier voorziet in het aanvragen voor een witgoed wissel van 3 producten. Het is raadzaam om te starten met het, na analyse, toekennen van 1 witgoed product en op termijn te bekijken of er ruimte is voor een tweede en/of derde product.

De doelgroep van de witgoedwissel

In eerste instantie focussen we op bewindvoerders en inkomensbeheerders. Consumind heeft een deel van de bewindvoerders en inkomensbeheerders in beeld. De gemeenten benaderen daarnaast de bewindvoerders die bij ons in beeld zijn om zoveel mogelijk bewindvoerders te bereiken en motiveren om namens hun klanten gebruik te maken van de witgoedwissel. De aanvragen kunnen meteen ingediend worden waarna het eerste witgoed binnen een week na het openstellen van de regeling afgeleverd kan worden. Consumind zorgt voor de levering en installatie van het witgoed en het afvoeren van het oude witgoed.

Wanneer de regeling bevalt wordt de doelgroep uitgebreid naar inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm, in aansluiting op het coalitieakkoord van Heemstede. De gemeente informeert inwoners die in aanmerking komen voor de uitgebreide regeling, waarna ze een aanvraag in kunnen dienen.

Kosten

De ontwikkelkosten voor de online pagina zijn € 2.000,- per gemeente. Er wordt aan consumind € 55,- betaald per aanvraag. Daarnaast is er een indicatie van de kosten en besparing van de verschillende witgoedkeuzes. Zie hiervoor onderstaande tabel (let op: bij de besparing wordt uit gegaan van 35 cent per kWh. De gemiddelde prijs van één kWh was in augustus 2022 opgelopen tot 58 cent).

Apparaat	Verbruik oud model (kWh p/j)	Verbruik nieuw model (kWh p/j)	Aanschafprijs vanaf, incl. btw	Besparing (totaal over gebruiksduur)
Wasmachine	399	168	€ 590,-	€ 1.212,-
Wasdroger	625	250	€ 460,-	€ 1.968,-
Koel/Vries combi	355	220	€ 345,-	€ 708,-



De verwarmingssysteemaanpak

Voor de verwarmingssysteemaanpak zijn er regionaal gesprekken gevoerd met de woningcorporaties uit Bloemendaal, Heemstede, Haarlem en Zandvoort. Veel radiatoren zijn oud, vuil in de leidingen hoopt zich op en de cv-installatie is niet optimaal ingeregeld. Dit veroorzaakt energieverstopping en het wooncomfort verslechterd voor de bewoners.

De woningcorporaties zijn in gesprek met hun installatiebureaus om te kijken naar de mogelijkheden van deze aanpak. Door de grote vraag is de capaciteit van installatiebureaus beperkt. Voor nu richt de aanpak zich op het verder uitwerken van de volgende onderdelen:

- Radiatoronderhoud (doorspoelen leidingen indien vervuild);
- Waterzijdig inregelen;
- Temperatuur van de CV verlagen.

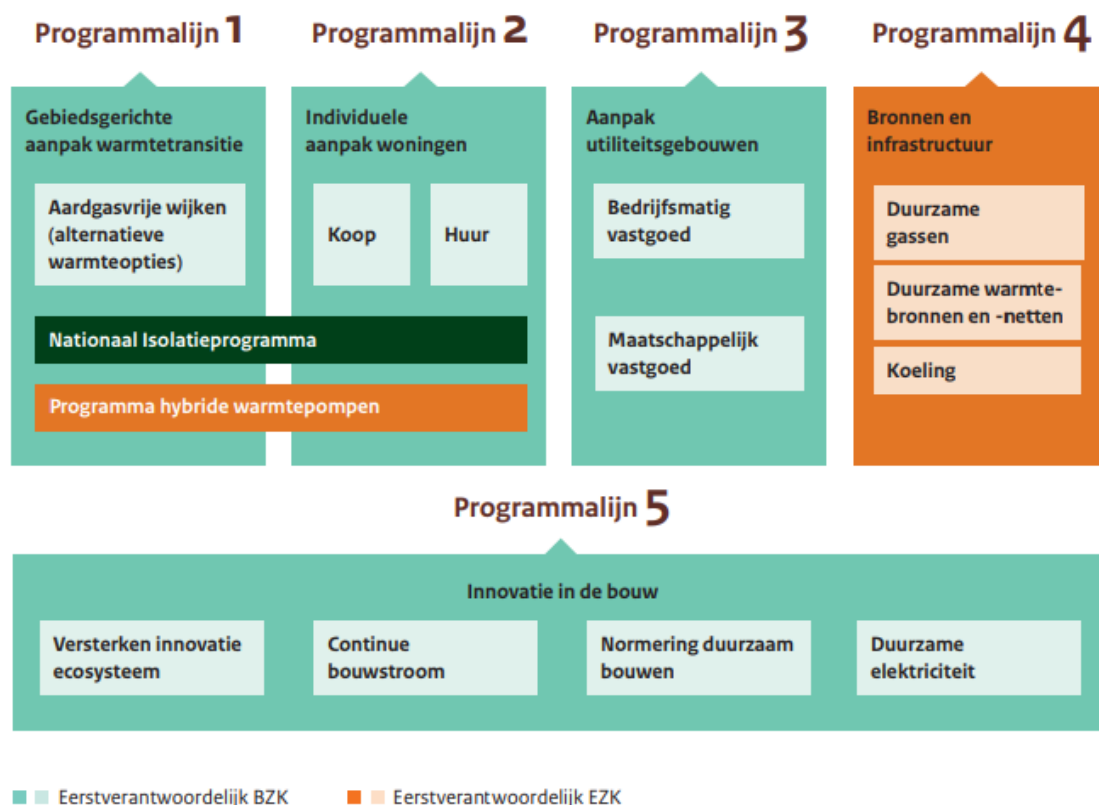
De gasbesparing van de verwarmingssysteemaanpak kan oplopen tot 15% van het gebruik van een huishouden.

Andere regelingen

De Specifieke Uitkering Energiearmoede is niet de enige regeling waarmee de gemeente Heemstede zich inzet om inwoners te helpen bij het verduurzamen. In dit afsluitende hoofdstuk volgt een korte verzameling van andere regelingen.

Regelingen uit het Rijk

Het rijk werkt via vijf programmalijnen aan een duurzame gebouwde omgeving. Dit vertaalt zich weer in verschillende maatregelen die door het Rijk en gemeenten genomen worden. Daarnaast worden er maatregelen genomen om energiearmoede tegen te gaan, zeker gezien de grote stijging van gas- en energieprijzen.



Energietoeslag

De specifieke uitkering energiearmoede is één van de lijnen ter bestrijding van energiearmoede. Daarnaast kunnen huishoudens met een laag inkomen een energietoeslag aanvragen. In Heemstede en Bloemendaal is de doelgroep vastgesteld op 130 procent van de bijstandsnorm. Deze eenmalige toeslag bedraagt € 1300,-.

Nationaal Isolatieprogramma

Het Rijk heeft 514 miljoen euro vrijgemaakt ter bestrijding van energiearmoede in de periode 2022 tot en met 2024 via het Nationaal Isolatieprogramma. Het doel van deze regeling is slecht geïsoleerde woningen isoleren. In dit programma worden verschillende maatregelen genomen om zowel koop- als huurwoningen te verduurzamen. Voor Heemstede wordt op dit moment gewerkt gezamenlijk met de andere gemeenten aan een uitvoeringsplan hiervoor.

RREW-regeling

Deze eenmalige specifieke uitkering is erop gericht om huurders en eigenaar-bewoners te stimuleren energie te besparen in hun woning. De gemeente Heemstede is met deze aanpak langs alle huurders geweest voor een energiescan en een kleine energiebox met ledlampen, radiatorfolie en tochtstrips. Ongeveer de helft van alle huurders is bereikt. De resterende huurders en VVE-bewoners krijgen een waardebon die te besteden is aan kleine energiebesparende maatregelen. Voor huiseigenaren bestaat al langere tijd de mogelijkheid om een energiecoach langs te laten komen.